

Motion till riksdagen

1988/89:Kr2

av Ingrid Sundberg m.fl. (m)

med anledning av prop. 1988/89:18 om TV-avgiften

Enligt propositionen skall uppbörden av mottagaravgifter och avgiftskontrollen överföras från televerket till Sveriges Radio. Verksamheten skall skötas av ett nybildat dotterbolag, Radiotjänst i Kiruna AB (RIKAB). Verksamheten skall regleras genom särskild lagstiftning.

För närvarande kan obetalda mottagaravgifter inte drivas in utan föregående prövning av domstol. Men enligt förslaget skall televisionsavgifterna med den nya ordningen kunna drivas in omedelbart, dvs. utan domstolsprövning. Detta anges medföra flera fördelar. Bl.a. åberopas: --- " att domstolsväsendet inte behöver belastas med en rad beslut om obetalda avgiftsräkningar", samt att --- omedelbar exigibilitet i avgiftsärenden bidrar naturligtvis till att skapa en rationell administration av verksamheten med debitering och inkassering av avgifter".

Förslaget är baserat på en säregen syn på rättsordningen. Ett bolag, RIKAB, vilket även i propositionen beskrivs som "ett enskilt organ", ges en särställning gentemot sina motparter, medborgare med TV-apparater. Om part A (RIKAB) anser part B (medborgaren) betalningsskyldig förvandlas detta till ett faktum. Någon rättslig prövning behövs inte innan indrivning kan ske. Den enskildes anspråk på rättssäkerhet lämnas därhän. Detta kan inte accepteras. Inte i framtiden bör obetalda mottagaravgifter heller kunna drivas in utan föregående prövning av domstol.

Om avgiften inte betalas trots påminnelse utgår enligt propositionen en tilläggsavgift på 40 % på krävt belopp. Det är inte rimligt att ena parten i ett fordringsförhållande drabbas av en sådan merkostnad på grund av för sen prestation. Det säger sig självt att denna avgift kommer att upplevas som ett straff av den som skall erlägga den. En sådan ordning kan inte godtas. Även i detta sammanhang bör RIKAB behandlas som andra borgenärer.

I propositionen betonas vikten av att uppbördssystemet utformas så att de avgiftsskyldiga verkligen fullgör sina skyldigheter. Som vi ovan framhållit får systemet dock inte avvika från grundläggande rättsliga principer. Enligt vår mening bör de regler om särskild avgiftskontroll, bl.a. pejling, som lagförslaget innehåller samt vid behov sedvanliga rättsliga åtgärder, vara tillräckliga för att säkerställa att vederbörliga avgifter erläggs till RIKAB.

Enligt förslaget skall det vara möjligt att överklaga RIKAB:s debiteringar av televisionsavgifter, påminnelseavgifter och eventuella tilläggsavgifter. Den som vill klaga måste emellertid börja med att begära att RIKAB skall ompröva debiteringen. Endast om omprövning inte sker skall den enskilde kunna överklaga beslutet till kammarrätt. En sådan ordning är ogynnsamma-

re för den enskilde än vad som gäller enligt förvaltningslagen. Enligt denna skall beslutande myndighet ompröva beslutet bl.a. om det kan ske snabbt och enkelt. Sker inte någon ny prövning går ärendet direkt till högre instans. Men när det gäller RIKAB:s beslut är det en förutsättning att RIKAB prövar frågan på nytt innan domstol får ärendet. Är syftet att trötta ut de klagande? Åtskilliga icke juridiskt skolade människor ger upp om de inte har framgång då de klagat första gången. Det finns ännu en aspekt på RIKAB:s rätt att ompröva egna beslut. Då en myndighet enligt förvaltningslagen omprövar ett beslut torde det ske med juridiskt kompetent personal. Någon sådan garanti finns självfallet inte i fråga om bolaget RIKAB. Av dessa skäl bör propositionens förslag inte godtas.

Enligt propositionen skall TV-avgift betalas tillbaka till den avgiftsskyldige sedan han anmält hos bolaget att innehav av TV-mottagaren har upphört. Om beloppet är lägre än 100 kronor skall det dock inte betalas tillbaka. Detta motiveras med att RIKAB kan få administrativa problem om även "mycket små belopp behövdes betalas tillbaka". Någon motsvarande inskränkning då det gäller belopp som skall tillfalla RIKAB finns emellertid inte. Tvärtom torde man kunna utgå ifrån att den påminnelseavgift som enligt propositionen RIKAB skall få påföra den avgiftsskyldige bör vara klart lägre än 100 kr. Den tilläggsavgift som föreslås kunna utgå skall motsvara 40 % av avgiftsposten för den aktuella perioden. Med dagens färg-TV-avgift innebär detta 98 kr. 100 kr. kan inte anses vara en försumbar summa, allra minst mot bakgrund av att det är fråga om återbetalning av medel som RIKAB enligt huvudregeln inte har någon rätt till. Om RIKAB skall ha rätt att innehålla vissa avgifter på grund av administrativa skäl bör gränsen sättas avsevärt lägre än 100 kr., förslagsvis 25 kr.

Det bör ankomma på vederbörande utskott att utarbeta erforderlig författningstext.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen beslutar att obetalda mottagaravgifter inte skall kunna drivas in utan föregående prövning av domstol i enlighet med vad som i motionen anförts,
2. att riksdagen beslutar att RIKAB inte skall äga rätt att pålägga avgiftsskyldiga en tilläggsavgift på 40 % på krävt belopp i enlighet med vad som i motionen anförts,
3. att riksdagen beslutar att RIKAB:s beslut skall kunna överklagas hos kammarrätt utan föregående omprövning hos RIKAB i enlighet med vad som i motionen anförts,

Mot. 1988/89

Kr2

4. att riksdagen beslutar att den övre gränsen för belopp som RIKAB av administrativa skäl får underlåta att återbetala skall vara 25 kr. Mot. 1988/89 Kr2

Stockholm den 22 november 1988

Ingrid Sundberg (m)

Lars Ahlmark (m)

Lars G Ahlström (m)

Karin Falkmer (m)

Göran Åstrand (m)

Elisabeth Fleetwood (m)